
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

УДК 330.142.26 : 658.15.011.4

ББК 65.29

Царенко О.В.

АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЄВОСТІ ТА ЦІЛЕОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Таврійський національний університет імені
В.І.Вернадського,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку та аудиту,
вул. І. Кудрі, 33, м. Київ,
01001, Україна,
тел.: 050-341-57-18,
e-mail: tsarenko28@ukr.net

Анотація. У статті розглянуто сутність оборотних активів, та ризики, пов'язані з процесом формування їх оптимальної структури. Визначено вплив прискорення обіговості оборотних активів на фінансові результати діяльності підприємства. Аргументовано процедури постійного моніторингу і аналізу ефективності використання оборотних активів, що забезпечує керівництво підприємства своєчасною інформацією та дозволяє прийняти обґрунтовані управлінські рішення щодо оптимального формування обсягу оборотних активів. Розкрито дефініцію оборотних (мобільних) активів як системоутворюючого елемента поліфункціональних змін масштабів розвиненості структурних одиниць з одного боку – комерційного продукту(послуги) за ознакою його матеріально-речової форми, з іншого – як діяльність з безпосереднього його створення та реалізації в безперервному кругообігу форм власності, що забезпечує: агломерацію різних за природою суб'єктно-орієнтованих відносин та ущільнення взаємодії між усіма ієрархічними рівнями. З'ясовано, що коли підприємства знаходяться на повному самофінансуванні, визначення оптимальної потреби в оборотних активах як в цілому, так і по кожній складовій, має важливе значення. Збільшення суми оборотних активів вище за цей оптимум приводить до збитку через зайві кошти та невикористання наявних матеріальних ресурсів. У той же час зменшення оборотних активів підприємств, в порівнянні з їх оптимальним значенням, спричиняє простої устаткування і інші втрати, пов'язані з відсутністю тих або інших необхідних матеріальних ресурсів. Раціональне управління оборотними активами припускає їхню оптимізацію виходячи з потреби підприємства. Обґрунтовано напрями підвищення ефективності використання оборотних активів в залежності від стадії кругообігу, що включають економічно-фінансові детермінанти, джерела та інструментарій регулювання для створення результативної політики управління оборотними активами у загальній стратегії управління активами підприємства для формуванні необхідного обсягу і складу оборотних активів, оптимізації джерел їхнього фінансування. Опрацьовано критерії підвищення ефективності використання оборотних активів, що включають: прискорення їх обіговість за допомогою підвищення обсягу реалізованої продукції з забезпеченням довгострокового її випуску на замовлення, а також ретельної і своєчасної добірки продукції на відвантаження; використання методів нормування оборотних активів – метод прямого розрахунку, аналітичний (дослідно-статистичний) метод, коефіцієнтний метод; підвищенням ліквідності та платоспроможності підприємства; дотримання оптимального співвідношення власних і позикових оборотних активів, а також складання бюджетів поточних надходжень і витрат.

Для системної оптимізації структурних одиниць визначені такі шляхи управління дебіторською заборгованістю, як надання знижок за швидку оплату; факторинг; контроль стану розрахунків з покупцями при відстроченій(простроченій) дебіторській заборгованості;

системний аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості; класифікація дебіторської заборгованості залежно від її якості та створення резервів безнадійних боргів; проведення моніторингу дебіторської заборгованості і порівняння її показників з такими ж показниками по галузі, конкурентів та даними минулих років. В залежності від стадії кругообігу визначено пріоритетні шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів: скорочення матеріальних запасів на складах за рахунок зниження наднормативних запасів матеріалів, внаслідок поліпшення постачання, за рахунок зниження норм витрат матеріалів на одиницю продукції; зменшення тривалості циклу виробництва основної продукції за рахунок застосування нової техніки і технології, підвищення продуктивності праці, норм витрат ресурсів, зменшення часу перебування в заділах деталей, складальних одиниць; скорочення залишків нереалізованої продукції через прискорення реалізації, підвищення ефективності роботи служби маркетингу, удосконалення розрахунків, поліпшення комплектності постачань; підвищення ритмічності виробництва внаслідок рівномірності випуску і відвантаження продукції, удосконалення планування і організації виробництва.

Ключові слова: оборотні активи, управління оборотними активами, обіговість, ефективність, використання, прискорення, кругообіг, фінансування, структурні одиниці, аналіз, оптимальність, політика.

Tsarenko O.V.

ANALYTICAL INSTRUMENT FOR THE EFFICIENCY OF THE USE OF RESTRUCTURING ASSETS FOR PROVISION OF ACTIVITY AND SELF- DEVELOPED ENTERPRISE DEVELOPMENT

Taurian National University named after V.I. Vernadsky,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Accounting and Audit
I. Kudri str., 33, Kyiv,
01001, Ukraine
tel.: 050-341-57-18,
e-mail: tsarenko28@ukr.net

Abstract. The article discusses the essence of current assets, and the risks associated with the process of forming their optimal structure. The influence of acceleration of turnover of circulating assets on the financial results of the enterprise activity is determined. The procedures of constant monitoring and analysis of the efficiency of the use of circulating assets are argued, which provides the management of the enterprise with timely information and allows to make informed managerial decisions on the optimal formation of the volume of circulating assets.

The definition of reversible (mobile) assets as a system-forming element of polyfunctional changes in the scale of development of structural units on the one hand - a commercial product (service) on the basis of its material and material form, on the other - as activity of its direct creation and realization in the continuous cycle of ownership forms, which ensures: the agglomeration of different entities by the nature of the subject-oriented relations and the consolidation of interaction between all hierarchical levels.

It is shown that when enterprises are fully self-financing, determining the optimal demand for working assets as a whole and for each component is important. An increase in the amount of current assets above this optimum leads to a loss due to excessive funds and the non-use of available material resources. At the same time, the reduction in working capital of enterprises, compared with their optimal values, causes simple equipment and other losses associated with the lack of certain or other necessary material resources.

Rational management of working assets involves their optimization based on the needs of the enterprise. The directions of increase of efficiency of use of circulating assets depending on the cycle of work are grounded, which include economic-financial determinants, sources and regulatory tools for creation of effective policy of management of circulating assets in the general strategy of asset

management of the enterprise for formation of necessary volume and composition of working assets, optimization of sources of their financing .

The criteria for increasing the efficiency of use of circulating assets are worked out, which include: acceleration of their turnover by increasing the volume of products sold with the provision of its long-term release to order, as well as a thorough and timely selection of products for shipment; the use of methods for the valuation of current assets - a method of direct calculation, analytical (experimental-statistical) method, coefficient method; increase of liquidity and solvency of the enterprise; observance of the optimal ratio of own and borrowed working assets, as well as budgeting of current revenues and expenditures.

For system optimization of structural units, the following ways of managing receivables, such as providing discounts for quick payment, are defined; factoring; control of payments settlements with buyers in the case of deferred (past due) receivables; system analysis of the ratio of receivables and payables; classification of receivables depending on its quality and creation of bad debt reserves; monitoring of accounts receivable and comparing its indicators with the same indicators by industry, competitors and data of past years.

Depending on the cycle of work, the priority ways to increase the efficiency of the use of working assets are determined: reduction of inventory in warehouses due to the reduction of excess inventory of materials, due to improved supply, by reducing the cost of materials per unit of output; reduction of the duration of the production cycle of the main products due to the use of new technology and technology, increase of productivity, norms of expenses of resources, decrease of time of stay in parts of parts, assembly units; reducing the balances of unrealized products through accelerating sales, increasing the efficiency of the marketing service, improving the calculations, improving the completeness of deliveries; increasing the rhythm of production due to the uniformity of release and shipment of products, improvement of planning and organization of production.

Keywords: current assets, management of current assets, turnover, efficiency, use, acceleration, circulation, financing, structural units, analysis, optimality, policy.

Вступ. Зараз Україна перебуває у нелегкому фінансовому положенні, через подолання недавньої економічної кризи та великі зовнішні борги, що призводить до дефіциту фінансових ресурсів, замалу купівельну спроможність суб'єктів господарювання. Впровадження конкурентного середовища на українському ринку викликає потребу у постійному вдосконаленні методів ведення бізнесу. Розвиток ринкових відносин в країні залежить напряму від результатів діяльності підприємств, раціонального та ефективного формування і використання оборотних активів. Ефективне використання оборотних активів суб'єктів господарювання – дозволяє регулювати необхідну їх величину для виконання виробничої програми з випуску продукції та оплати праці. Нестача в оборотних коштах призводить до зриву виробничої програми, затримок з оплати праці. Наявність оборотних активів понад необхідний рівень веде до вилучення грошових активів з обігу, до застою фінансових ресурсів, зростання дебіторської заборгованості та інших проблем.

Визначено, що управління оборотними активами – один із найважливіших напрямків фінансової діяльності підприємства, що включає в себе: аналіз руху цих активів, їх прогнозування, визначення оптимального рівня наявності грошових активів та короткострокових фінансових активів, організацію та контроль за цими коштами. Одержання прибутку сьогодні – це результат ефективних рішень про пропорції вкладення капіталу в оборотні кошти, прийнятих ще до початку операційної діяльності підприємства. Оборотний капітал бере участь у процесі виробництва і є одним з основних питань керування на підприємстві. Раціональне й ощадливе використання оборотних активів є першочерговим завданням підприємства. У зв'язку із цим особливого значення набуває дослідження проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності використання оборотних активів підприємств. Основою цього в ринкових умовах є оперативний аналіз оборотних активів, який займає значне місце в аналітичній роботі керівників підприємств. У наш час, кожен господарюючий суб'єкт, незалежно

від виду основної діяльності і форми власності підприємства, повинен реально оцінювати, як власний фінансовий стан, так і фінансовий стан потенціальних партнерів або контрагентів. У зв'язку із цим особливого значення набуває дослідження проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності використання оборотних активів підприємств.

Питання теорії і практики управління, формування, використання та оцінки ефективності оборотних активів підприємств розглядається в роботах таких вітчизняних і зарубіжних науковців: О. М. Алімова, Е.В. Авраменко, О.С. Бондаренко, А.П. Гречан, С.О. Гуткевич, В.О. Маргасова, К.С. Чала, Н.О. Цицюра та інші. Проте невирішеним питанням і до сьогодні залишається впровадження сучасної моделі багаторівневого управління оборотними активами в умовах деструктивних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства, та визначення пріоритетних напрямів підвищення ефективності їх використання, що свідчить про актуальність теми дослідження.

Постановка завдання. Метою цього дослідження є визначення сутності та змісту поняття оборотних (мобільних) активів та розробка шляхів підвищення ефективності використання оборотних активів за рахунок виявлення найважливіших чинників впливу на кожній стадії їх кругообігу, що дасть змогу поліпшити органічність функціонування діяльності підприємств, зробити її більш ефективною та збалансованою.

Результати. Розглянуто, що поняття оборотних активів визначається їхньою економічною сутністю, необхідністю забезпечення відтворювального процесу, що включає як процес виробництва, так і процес обігу. Оборотні активи - це грошові кошти і їх еквіваленти, що не обмежені у використанні а також інші активи підприємства, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу чи протягом 12 місяців із дати складання балансу [1].

Встановлено, що складовими оборотних активів є оборотні фонди та фонди обігу, що відображають розміщення їх за сферами відтворення у процесі руху, і разом з тим самостійними економічними категоріями. Економічною категорією, що об'єктивно існує, є оборотні активи. Для з'ясування економічного змісту оборотних активів необхідно розмежувати їх функціональні форми, яких вони постійно набирають і змінюють, проходячи через сфери виробництва та обігу, пов'язувати рух (зміну) цих функціональних форм з рухом їх речових носіїв, а також розглядати оборотні активи як категорію в русі.

Якщо процес виробництва на кожному підприємстві неперервний, то оборотні активи, що обслуговують його, у кожний момент перебувають одночасно як у сфері виробництва у вигляді виробничих запасів, незавершеного виробництва, так і у сфері обігу у вигляді готових виробів та грошових активів. Крім того, зі сфери виробництва вони переходять у сферу обігу і навпаки, тобто постійно перебувають у русі, проходячи три стадії кругообігу - грошову, товарну та виробничу [2].

Співвідношення оборотних активів у сфері виробництва і сфері обігу залежить від особливостей організації виробництва, постачання, збуту, а також системи розрахунків. Структура оборотних активів галузей промисловості різна. Це обумовлюється багатьма факторами, зокрема особливостями організації виробничого процесу, умовами постачання і збуту, місцезнаходженням постачальників і споживачів, структурою витрат на виробництво. У сучасних умовах, коли підприємства знаходяться на повному самофінансуванні, визначення оптимальної потреби в оборотних активах як в цілому, так і по кожній складовій, має важливе значення. Збільшення суми оборотних активів вище за цей оптимум приводить до збитку через зайві кошти та невикористання наявних матеріальних ресурсів [3]. У той же час зменшення оборотних активів підприємств, в порівнянні з їх оптимальним значенням, спричиняє простої

устаткування і інші втрати, пов'язані з відсутністю тих або інших необхідних матеріальних ресурсів. Раціональне управління оборотними активами припускає їхню оптимізацію виходячи з потреби підприємства. Нижче в таблиці 1 наведені ризики для підприємства, пов'язані з нестачею або надлишком оборотних активів.

Підприємству необхідно періодично оцінювати свої потреби в оборотних коштах і прагнути втримувати їх на мінімально необхідному рівні.

Фінансове становище організації перебуває в безпосередній залежності від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються в реальні гроші.

Таблиця 1

Ризики для підприємства, пов'язані з недоліком чи надлишком оборотних активів

Table 1

The risks to the enterprise are related to the shortfall or excessive current assets

Деструктивні чинники, що пов'язані з недоліком оборотних активів	Видатки й ризики пов'язані з надлишком оборотних активів
Затримки в постачанні сировини й матеріалів і як наслідок збільшення тривалості виробничого циклу та зростання витрат	Запаси можуть зіпсуватися фізично, або морально застаріти
Зниження обсягів продажу через недостатні запаси готової продукції	Зростання видатків на зберігання надлишків запасів
Додаткові витрати на вирішення питань фінансування	Боржники можуть відмовитися платити або збанкрутувати
	Банки, у яких зберігаються кошти, можуть збанкрутувати
	Більш високий обсяг товарно-матеріальних запасів і готової продукції збільшує податок на майно
	Інфляція може значно зменшити реальну вартість дебіторської заборгованості й активів

Джерело: складено автором на основі [4;6]

Такі важливі показники, як обсяг реалізованої продукції, прибуток – безпосередньо залежать від швидкості обертання оборотних активів. Збільшення частки неплатежів ускладнює ритмічну діяльність організації і веде до збільшення дебіторської заборгованості. Зайве відволікання активів у виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію призводить до “замороження” ресурсів і неефективному використанню оборотного капіталу [5].

Результати дослідження доводять, що оборотні активи підприємства можна розглядати як сукупність системоутворюючих елементів матеріальних і фінансових активів, які шляхом структурної трансформації здійснюють поліфункціональні зміни масштабів розвиненості структурних одиниць та безперервний кругообіг форм вартості з метою постійного відновлення процесу виробництва, одержання прибутку,

підтримки нормальної ліквідності підприємства і які повинні повністю використовуватися протягом одного календарного року або операційного циклу для ущільнення взаємодії між усіма ієрархічними рівнями .

Доведено, що їх основними складовими є: запаси; дебіторська заборгованість та розрахунки; грошові кошти та їх еквіваленти. Прискорення обіговості оборотних активів є першочерговим завданням підприємств у сучасних суб'єктно-орієнтованих відносинах і досягається різними шляхами, адже кожна складова оборотних активів підприємства має свої фактори, що впливають на її обіговість.

На обіговість запасів впливають: а) рівень вдосконаленості техніки та технології; б) нормативи споживання сировини; в) матеріальна забезпеченість виробництва; г) вид продукції, що виробляється та попит на неї; д) маркетингові дії, спрямовані на залучення нових покупців [6].

Слід відмітити, що на обіговість дебіторської заборгованості та інших розрахунків впливають як якість дебіторської заборгованості, створення резервів на списання дебіторської заборгованості, так і фінансовий стан боржника-дебітора.

Поряд з цим, визначаючи вплив факторів на обіговість грошових активів та їх еквівалентів, слід відмітити такі, як: швидкість обертання оборотних активів та раціональне розміщення активів; визначення мінімальної достатньої для роботи величини оборотних активів; ліквідність та платоспроможність підприємства, а також оптимальність співвідношення власних та позикових оборотних активів.

Для аналізу ефективності використання оборотних активів використовується коефіцієнтний метод і визначаються такі основні показники: коефіцієнт обіговості; коефіцієнт завантаження; період одного обігу. Необхідно зауважити, що для поліпшення використання оборотних активів важливим є забезпечення їх економії. Раціональне та економне використання оборотних засобів має велике економічне й соціальне значення для кожного підприємства, оскільки сприяє суттєвому зниженню витрат на виробництво і збут продукції, отриманню більшого прибутку за рахунок зниження собівартості продукції, підвищенню конкурентоспроможності продукції, поліпшенню загального фінансового стану підприємства [7]. Ефект, який спричиняє прискорення обіговості оборотних активів, полягає у тому, що збільшення обсягу виробленої продукції на кожен грошову одиницю поточних витрат підприємства дає можливість вивільнити частину активів і за їх рахунок створити додаткові резерви для розширення виробництва. З'ясовано, що через те, що оборотні активи – не простий елемент, а системоутворюючий елемент поліфункціональних змін масштабів розвиненості структурних одиниць, що мають низку впливаючих на них факторів, тож і шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів поділяються в залежності від приналежності до кожної складової, а також в залежності від стадії кругообігу.

З'ясовано, що на стадії створення виробничих запасів прискорення обіговості досягається за рахунок: 1) впровадження економічно обґрунтованих норм запасів та раціонального їх використання; 2) ліквідації наднормативних запасів матеріалів; 3) формування такого обсягу та структури запасів, які б забезпечили неперервність і стабільність виробничого процесу при мінімальних витратах на утримання запасів; 4) поліпшення організації постачання, у тому числі через установлення чітких договірних умов та їх виконання; 5) оптимального вибору постачальників, налагодження роботи транспорту; 6) формування і реалізація ефективної кредитної політики; 7) поліпшення організації господарства, зокрема впровадження комп'ютеризації і механізації та автоматизації вантажно-розвантажувальних операцій на складах.

Впровадження цих кроків дасть можливість не тільки підвищити ефективність використання оборотних активів, а і зробити відповідними обсяги їх придбання – обсягам їх використання.

Досліджено, що на стадії незавершеного виробництва підвищення ефективності використання оборотних активів забезпечується наступними нормативно-мотиваційними параметрами (рис.1).

Прискорення обіговості оборотних активів дає змогу зекономити значні суми і збільшити обсяги виробництва та реалізації продукції без залучення додаткових фінансових ресурсів [8].

Рис. 1. Систематизація нормативно-мотиваційних параметрів для ідентифікації ефективності використання оборотних активів [8]

Fig. 1. Systematization of normative-motivational parameters for the identification of the efficiency of the use of working assets [8]

На стадії обігу можливості покращення ефективності використання оборотних активів можуть бути такі, як: а) раціональна організація збуту готової продукції; б) застосування прогресивних форм розрахунків; в) своєчасне оформлення документації та прискорення її руху; г) дотримання договірної та платіжної дисципліни.

Досліджено, що підприємницька діяльність неможлива без використання оборотних активів. Для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно правильно визначити потребу в оборотних активах. Їх величина повинна бути мінімальною, але достатньою для забезпечення безперебійного фінансування планових витрат на виробництво і реалізацію продукції, а також на здійснення розрахунків у встановлений термін. Завищення оборотних активів веде до зайвого їх відволікання в запаси, заниження в свою чергу – до перебоїв у виробництві та реалізації продукції, несвоєчасного виконання своїх зобов'язань. Для підвищення ефективності їх використання є доцільним використовувати такі критерії:

1. Прискорити їх обіговість за допомогою підвищення обсягу реалізованої продукції з забезпеченням довгострокового її випуску на замовлення, а також ретельної і своєчасної добірки продукції на відвантаження;

2. Використовувати методи нормування оборотних активів такі як: метод прямого розрахунку, аналітичний (дослідно-статистичний) метод, коефіцієнтний метод.

3. Підвищити ліквідність та платоспроможність підприємства;

4. Дотримуватись оптимального співвідношення власних і позикових оборотних активів.

5. Складати бюджети поточних надходжень і витрат.

Значних успіхів у зниженні загальної потреби в оборотних коштах можна досягти і шляхом зменшення невикористаної дебіторської заборгованості, перевищення її певного рівня може призвести до втрати ліквідності та погіршення стану виробництва [2]. Нами визначено такі шляхи управління дебіторською заборгованістю: а) надання знижок за швидку оплату; б) факторинг; в) контроль стану розрахунків з покупцями при відстроченій(простроченій) дебіторській заборгованості; г) орієнтація на більшу кількість покупців для зменшення ризику несплати одним чи кількома великими покупцями; д) системний контроль за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості; е) класифікація дебіторської заборгованості залежно від її якості та створення резервів безнадійних боргів; ж) проведення моніторингу дебіторської заборгованості і порівняння її показників з такими ж показниками по галузі, конкурентів та даними минулих років.

Висновки. Таким чином, політика управління оборотними активами являє собою частину загальної стратегії управління активами підприємства і полягає у формуванні необхідного обсягу і складу оборотних активів, оптимізації джерел їхнього фінансування. Обґрунтування дефініції оборотних (мобільних) активів підприємства як системоутворюючого елемента поліфункціональних змін масштабів розвиненості структурних одиниць, що в безперервному кругообігу форм власності забезпечує агломерацію різних за природою суб'єктно-орієнтованих відносин та ущільнення взаємодії між усіма ієрархічними рівнями, дало можливість визначити пріоритетні шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів в залежності від приналежності до кожної складової, а також в залежності від стадії кругообігу:

- скорочення матеріальних запасів на складах за рахунок зниження наднормативних запасів матеріалів, внаслідок поліпшення постачання, за рахунок зниження норм витрат матеріалів на одиницю продукції;

- зменшення тривалості циклу виробництва основної продукції за рахунок застосування нової техніки і технології, підвищення продуктивності праці, норм витрат ресурсів, зменшення часу перебування в заділах деталей, складальних одиниць;

- скорочення залишків нереалізованої продукції через прискорення реалізації, підвищення ефективності роботи служби маркетингу, удосконалення розрахунків, поліпшення комплектності постачань;

- підвищення ритмічності виробництва внаслідок рівномірності випуску і відвантаження продукції, удосконалення планування і організації виробництва;

- розвиток концентрації, спеціалізації і кооперування;

- аналіз та раціональне управління дебіторською заборгованістю, а також організація та узгодженість процесів аналізу оборотних активів підприємства в попередньому періоді, планування і нормування оборотних активів, контроль за виконанням планів щодо ефективності використання оборотних активів підприємства.

Отже, кожне підприємство обирає для себе певний тип політики формування оборотних активів залежно від реальної ситуації на ринку, аналізує зовнішні і внутрішні фактори, від яких залежить величина і стан оборотних активів підприємства, визначає гнучку модель розрахунку необхідного обсягу оборотного капіталу, що буде ефективною саме для цього підприємства.

1. Авраменко Е.В. Анализ состава, структуры и источников формирования оборотных средств / Е.В. Авраменко // Вісник ХДЕУ. – 2003. – №4. – С.25-30.
2. Маргасова В.О. Ефективне формування та використання оборотних активів / В.О. Маргасова // Сіверянський літопис. – 2012. – №1(31). – С. 214-218.
3. Чала К.С. Підвищення ефективності використання оборотних активів за рахунок введення процедур інвентаризації виробничих запасів / К.С. Чала // Сталий розвиток економіки. – 2008. – №10. – С. 219-225.

4. Бондаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств / О.С. Бондаренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – №4. – С. 40-44
5. Гуткевич С.О. Управління економічними ресурсами підприємства / С.О. Гуткевич // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №7. – С. 99-105
6. Камінська Н.П. Механізм управління дебіторською заборгованістю / Н.П. Камінська // Збірник наукових праць студентів НУК. – 2014. – №1 – С. 145-149.
7. Цицюра Н.О Шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів на підприємстві / Н.О. Цицюра, В.А. Петренко // Альянс наук: учений – ученому: міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – Д., 2011. – Теоретичні та практичні питання економіки. – С. 130-132.
8. Гречан А. П. Стан управління оборотними активами в економіці України / А. П. Гречан, О.С. Бондаренко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №6. – С. 209–214.

References

1. Avramenko, E.V. “Analysis of structure, structure and sources of working capital formation.” *Visnyk KhDEU*, vol. 4, 2003, pp. 25–30.
2. Margasova, V.O. “Effective formation and use of current assets.” *Siverians'kyj litopys*, vol. 1(31), 2012, pp. 214–218.
3. Chala, K.S. “Increasing the efficiency of using current assets through the introduction of inventory inventory procedures.” *Stalyj rozvytok ekonomiky*, vol. 10, 2008, pp. 219–225.
4. Bondarenko, O.S. “Methodological bases of management of current assets of enterprises.” *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 4, 2011, pp. 40–44.
5. Gutkevich, S.O. “Management of economic resources of the enterprise.” *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 7, 2009, pp. 99–105.
6. Kaminskaya, N.P. “The mechanism of management of accounts receivable.” *Zbirnyk naukovykh prats' studentiv NUK*, vol. 1, 2014, pp. 145–149.
7. Tsitsura, N.O and V.A. Petrenko. “Ways to increase the efficiency of using working assets at the enterprise.” *Alliance of Sciences: scientist-scientist: international scientific-practical Internet conference*, 2011, pp. 130–132.
8. Grechan, A.P. and O. S. Bondarenko. “State of working assets management in the economy of Ukraine.” *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol. 6, 2009, pp. 209–214.

Рецензенти:

Ткач О.В. – д.е.н., професор, зав. кафедри менеджменту і маркетингу ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника”.

УДК 347.72.036

ББК 65.291.21-97

Полянська А. С.

ЧИННИКИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра менеджменту і
адміністрування,
вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ,
76019, Україна,
тел.: (0342) 50-76-23,
e-mail: parvs@ukr.net

Анотація. У статті розглянуто актуальність, передумови та напрями удосконалення корпоративного управління у вітчизняній практиці. Узагальнено особливості корпоративного управління у вітчизняній практиці. Обґрунтовано доцільність застосування конкурентного